

SZERKESZTŐSÉG
BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE UTCZA 11.
Telefon száma 788.

EGYETÉRTÉS

Dr. PAP ZOLTÁN
főszerkesztő.

EÖTVÖS KÁROLY
szépirodalmi főszerkesztő.

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCA 11.
Telefon-száma 706.

Mai számunk főbb közleményei:
Vezércikk: Nemzeti királyság. Irta: UGRON GÁBOR.

Nemzeti királyság.

Irta: UGRON GÁBOR.

Minden német uralkodóhoz nehezen alkalmazkodott és későre asszimilálódott azon nemzetek, melynek trónjára került. Ez hátrány volt mindig, azóta pedig veszedelmé, mióta Európá államai nemzeti államokká alakultak.

Nemzeti állam idegen uralkodóhoz alatt alig bír létrejönni és lassan tud fejlődni. Azon államokkal szemben, vagy csak mellett is, melyekben nemzeti uralkodóhoz gondolva a nemzeti állam életét, erőit, nagy hátrányba jut, mert nélkülözi a legmagasabb szempontból jövő irányítást és az életműködésnek egy célra történő energiáját.

Magyarország küzdelmének legsúlyosabb részét azért kénytelen vinni, mert az idegen uralkodóhoz nem tekintti örökké céljának, nem ismeri fel, hogy egy nemzetnek szervezete az állam és csak mint nemzeti állam lesz képes teljes erővel cselekedni és hatni. Az osztrák birodalom azon természete, hogy nincs központja, hogy nem lehetséges nemzeti jellege, hogy létre nem hozható geográfiai fekvése, nemzetiségi összetétele miatt az állam egységessége, vakká, legkevésbé: érzékeltetné teszi őket az iránt, hogy Magyarország egységes terület, központi gerinczre szervezett állam, egy történet és egy kultúra által van összeforrasztva népe.

Nem veszik észre, hogy uralkodásuk minden szomszédja, legyen az a nagy Oroszország és német birodalom, vagy a kis Románia és Szerbia, az mind nemzeti állam. Ezeknek a nemzeti eszme által pezsgő élete, megsziporított erélyével szemben, ha

nem lehet a két állam nemzeti expanzióját szegyezni, bár legalább egyiknek, Magyarországnak, nemzeti hevét, elszántságát lehessen hadba vezetni. Inkább a nemzeti törekvéseket ellenségekné tekintik, a helyett, hogy azoknak élére állván, azt vezetének, irányítanák és saját házuk érdekében és céljaival összhangba hoznák.

Magyarország fejlődésének, a magyar nemzet új és hatalmas életre indulásának egyik feltétele, hogy az uralkodóhoz váljanak nemzetivé, legyen a magyar államiság vezére és a magyar érdek legyen politikájá, a magyar anyagi élet szabadsága, megizmosodása legyen a gondja és a magyar kultúra tudásában, irodalomban, művészetben legyen a légköre.

Minden állam alakulásának kell, hogy politikai, polgárosodási és erkölcsi okai legyenek. A Habsburgok uralmának, ha nincs itt Magyarország és a magyar nemzet, nincs semmi faji oka, mert minden népe fájának szomszéd államában otthon lenne. Magyarország nélkül éppen ezen okból nem zárhatná el Oroszországot a délszlávoktól és a Konstantinápolyi terjedő szláv birodalmat a világ imperiumától. Magyarország nem léteben a német egység vonzereje eddig Ausztriának német népeit kebelére ölelte volna és nem lenne hatalom, mely a német birodalmat elzárja az Adriától és a dalmát szigeteket által nyugtot megvívhatatlan közepentengeri hadállástól.

Magyarország nélkül szétbontott hadirend és szétszórterület Ausztria, hisz Magyarország uralkodásának középpontja és sulypontja, mely egy védelmi egységösszeffoglalja az uralkodóhoz összes birtokait. Tőlük függ, hogy ne csak geográfiai legyen az összefoglalás, hanem legyen önkéntes, jövedvű és áldozatkész. Álljon az uralkodóhoz a magyar nemzeti törekvések élére, segítse boldogulni Magyarországnak népet, állítsa egyenlő sorba hazánk érdekeit Ausztria hasznával és a magyarok a nemzeti dinasztiaért minden áldozatra készek, mert általa mindent elérhetnek munkájuk és áldozatkész-ségük által.

Le kell mondani azon felfogásról, hogy Magyarország az uralkodóhoz tulajdona és e tulajdonon kívül álló fogalom és hatalom a dinasztia. Mert a valóság az, hogy az uralkodóhoz a nemzet tulajdona, mert a nemzet hívta,

választotta meg és tette trónján örökletessé, hogy az uralkodóhoz a nemzetnek magának része és legelső magyar ember a király, hogy az a joga, a mit a nemzet neki törvényben megadott és más tovább menő joga nincs és nem is lehet.

Ezekből következik, hogy a magyar törvényhozás köteles gondoskodni, hogy a törvények szerint és észszerűen uralkodjék a király, hogy az állam céljainak megfelelő legyen uralkodásának minden tette és ne ellenkezzék az a nemzet közfelfogásával, általános és részleges érdekével. Ezen összhang király és nemzet között a célok, az irányzatok tekintetében, záloga a békés fejlődésnek, az erős államnak.

Nem elég a modern állami életben csak óhajítani, csak hirdetni ezen összhang helyes és szükséges voltát, hanem annak létrejöttét, fennállását biztosítani kötelessége a törvényhozásnak.

Mi zavarta meg a nemzet és uralkodó és háza között eddig az egyetértést? Az, hogy felettünk uralkodtak és mégis ellenségeink valának, hogy nekünk parancsoltak és alkotmányunkat nem értették, törvényeinket mellőzték, hogy sorsunk felett rendelkeztek, pedig nem ismertek és mert nem ismertek nem szerettek, hanem bizalmatlanok voltak. Nem bízták a magyarokban, őket nem alkalmazták, erejét lekötötték és haladását retgették. Megismerni nem bírtak, mert idegenben távol éltek tőlünk. És nem megismerni, hanem megismerni törekedtek. A ki a dinasztia tagjai közül reánk bizta magát: nem csalódott, sőt, a ki csak közeledett, azt szeretet kísérte.

Miként történhetett mégis századok óta ilyen fonák? Mert a nemzet országgyűlése nem bírta királyait az országbanlakásra bírni, amár többen sokszor megígérték. Még az uralkodóhoz tagjai is gondosan elkerültek, hogy Magyarországnak hivatalt tartósan viseljenek, avagy letelepedjenek. A főrendiház tagjai és nem tudnak magyarul, talán nem is jártak Magyarországon, pedig kötelesek ismerni is, szeretni is, ha elfogadják az elnyöket és ha a nemzet tisztelét, szeretetét igénylik.

Az uralkodóhozának amelyik tagja hazamosabbban közöttünk lakott és

nemi figyelemmel volt népünk iránt, azt a nemzet tüntető szeretettel viszonozta.

Az uralkodó a mai világban a nemzeti munka vezére és az uralkodóhoz tagjai e vezérségnek lehetnek örökösei. Egy nemzet munkájának csak az lehet jó vezére, aki tisztán, egyetértésben van a munka céljai iránt munkatársaival, aki ismeri a feladatnak általános és különös természetét. Ahol egy állam a műhely és egy nemzet a munkássereg, ott nagy és messzelátó készütséggel szükséges rendelkezni a vezérnek, a királynak. Ezt a készütséget a királynak is, segítőitársainak is nevelésük rendjén kell megszerezni. E nevelést nem elég, hogy megvárja a nemzet, hanem arról gondoskodni kötelessége, ha azt akarja, hogy a nemzet és király egymást megértse, együtt hasznos munkát végezzenek és nagy célokat érjenek el. Pedig ezek hiányában nincs nemzeti királyság.

A válság.

E héten fontos események fognak elvegyülni a válság gazdag anyagába.

Mindenekelőtt a vezérbizottság tagjai jönnek össze. Tanácskozásuk messzekiható lesz a nemzeti ellentét állás dolgában. A választói reform ügyében szintén elmondja a véleményét, a melyben különben sok novum nem lesz, nem is lehet. A szövetkezett pártok mindegyikének van programja a választói reformra vonatkozólag és attól el nem tér. A függetlenségi párt például híve az általános választói jognak és ezt a maga idejében meg is fogja valósítani. Egyáltalában a vezérbizottság csak hivatalosan ratifikálhatja az ország véleményét — az ügyvezető-kormányának a választói reformmal üzött taktikájától.

Pest vármegye törvényhatósági bizottsága csütörtökön ülészik. Ezen az ülésen teszik szavát Kristóffy József megemmisítő rendeletét. Ez lesz az első eset, hogy törvényhatósági bizottság foglalkozni fog a belügy-miniszternek ílyfajta rendeletével. Pest megye minden valószínűség szerint olyan példát fog adni, hogy a többi törvényhatóságok bátorssággal követ-

hetik, Szükséges is, hogy az ellentállásnak szabályos medret ássanak. Azt veszszük észre, hogy az erőlködésbe némelyhol ingadozás vegyült. Így Pécs városának tanácsa megengette, hogy a befolyt állami adókat elszállítsák az államkincstárba. Tettét azzal indokolja, hogy a törvényhatóság ama határozatának sorsa, a melylyel az utonc- és adószállítást megtiltották, még nem dőlt el, minután a belügyminiszter azt megemmisítette. A tanács tévedése nyilvánvaló. Nem a törvényhatóság határozata van most — hogy úgy mondjuk — főlebbezés alatt, hanem a miniszter rendelete. Ha összeül újból a törvényhatósági bizottság, nem a fölött fog dönteni, vajjon törvényes-e a régi határozata, vagy sem, hanem a fölött, vajjon törvényes-e a belügyminiszter rendelete, vagy sem és ennek következtében figyelembe veendő, vagy sem. A törvényhatósági bizottságnak az adó- és utoncmeztagadásra vonatkozó határozata ma is áll; azt a belügyminiszter rendelete fikarcnyit sem gyöngítette meg. A tanács tehát vétett a törvényhatóság parancsa ellen, mikor beszállította az adót az államkincstárba. A vezérbizottság különben meg fogja állapítani, hogy bizonyos körülmények között milyen magatartást kell követni a törvényhatósági bizottságoknak.

Báró Fejérváry Géza tizenhatodikán itthon lesz; tehát nem tölti ki három hétre szabott szabadságidejét. E sietőség oka nem titok. A helyzet oly alakulatot öltött, hogy Fejérváry nem engedheti meg magának többé azt a kényelmet, hogy Budapesten kívül mulasson. Mielőtt a fővárosba térne, Ischbe megy és kihallgatason jelentkezik a királynál. Itt átveszi az instrukciókat és azután megkezdik a »békétárgyalásokat.« Valószínűleg a régi alapon. S valószínűleg a régi sikerrel is...

Az Egyetértés tárczája.

Svájci impressziók.

— Az Egyetértés eredeti tárczája. —

Irta: ERDŐS ARMAND.

Ki ne tapasztalta volna, hogy a képzelet túlfeszíteni nem tartozik a hálás dolgok közé? Aki hallotta, hogy egy szép nő szépségét fölmagasztalják, bájtát az egyik díszes, az — mikor színről-színre látja a nőt — nem találja azt elég szépségnek. »Ez az a szép nő — kérdezi önmagától — akiről annyit himnuszt zengették? En többet vártam.« Ellenben, ha nagyon rutnak mondták valakit s a képzelet szaturálva van a rut fogalmával, akkor ha az illetőt meglátjuk, konstataljuk, hogy nem is olyan rut.

Svájcz szépségeit földrajzok és utleírások fölmagasztalják úgy, hogy a képzeletem tele volt a természeti szépségek fogalmával. Az iskolában is hallottam valamit Svájczról és tudom, hogy mindig haragudtam, hogy egy ilyen kis állam is van a világon, mert erről is kellett tanulnom. A földrajz kedvéért sohasem bántam volna, ha az öreg Európa néhány állammal kisebb volna. De miután bele kellett nyugodnom a változhatatlanba, nagy kíváncsisággal vártam, hogy Svájczról megismerjem. Utra keltem hát Svájcz fele. Nagyobbszerű természeti szépséget előbb alig láttam, mert külföldi utazásaimban mindig a városok lármáját kerestem, ahol színház, képtár, muzeum van. A hol az utcákkal, épületekkel, a városok zaját, forgalmát és élénkségét láthattam. Mielőtt Svájczba mentem volna, stáziót tartottam a Semmeringen.

Ezt is magasztalták előttem tulton-tul. Nos hát: Ausztriának ez a svájci része csakugyan majdnem olyan szép, mint a milyen unalmas. Ez pedig nagy szó, mert a Semmering csakugyan nagyon unalmas. Vasuton Bécsből három óráig tart, a mig Vüderkezik az ember s ha végre ott van,

azt tapasztalja, hogy több ott a pinczer, mint a vendég. Az ember tárczája göresöket kap arra gondolatra, hogy ez a frakkos hadsereg mind a borralaló alapján áll s a vendég a szertint beszéltek meg, hogy mennyire tud a pinczeriégnyeknek megfelelő. A természeti szépségek a fölésgázott képelethez képest igen mérsékelték. Az ugynevezett nagy elragadtatás részben elmaradt, részben az ellenkezőre esapott át. Az ember hamar a memekülős gondolatra vetemedik s szeretne a legközelebbi vonattal tovább utazni. De legközelebbi vonat nincs. Csak masnap indul egy vonat. Meghúzdunk egy szállodában, a hol este kilenc-tíz órakor már halotti esőnd van. Mindenki, aki még ébren van, lábujjhegyen jár, mintha félné, hogy lépteinek zaja kísérteteket ver föl. Tíz óra után már mindenki aluszsa az igazak almát. Másnap pedig elutazáskor a pinczerhad mindenhol az utas nyomában jár s azt a bus sejtelmet ébreszti benne, hogy a szállodába bejutni könnyű volt, de kikerülni onnan már bajosabb lesz. S mikor végre a vonaton van, azt a konkluziót vonja le látogatásából, hogy aki emni, ülni, nézni és unatkozni szeret, annak a Semmering éppen jó.

Többet hát Svájcz-felé Münchenen át! A bajor kulturmopolis zajából Svájcz esőndjébe érnivalóban különös ellentét hatása alatt lehet csak. Nagy esőnd mindenhol s az ember lelkét a várakozás hangulata szállja meg. A határnál megváltozik a vasuti személyzet; az utas tudja, hogy Svájczban van és vár, mindig vár. Hol vannak a hegyek? Az éggig erő havasok fehér ormai? S minél tovább rohog a vonat, a várakozás annál nagyobb. Végre, mikor meglátja a hegyeket, szakadékokat, a magasabb bérceket, akkor megnyugodva állapítja meg, hogy ilyen már látott. Csak lassankint ébred arra a tudatra, hogy Szepe és Liptó vármegye természeti szépségei is nagy szépségek ám! De ezeket már mind láttam. Zürich az első nagy állomás. A Remete-

hegy, ahol nyáron át lakom, bizonyára nem tartozik a túlságosan hívös helyek közé. Túlzás nélkül állíthatom, hogy ott meleg van. De Zürich sem tagadhatja el meleg voltát, sőt a Remetehegynél néhány hőfokkal melegebb. Lehet, hogy estenden, ha a nap leszál, a svájci kellemes hívösség beáll, de ebben nem gyönyörködhettem. A bennszállított azt állítják, hogy októberben áll be az a kellemes hívösség. De hisz októberben a Remetehegyen is hívös van. Mindenestre jól esik Zürichben a tisztaság szemlélete. Oly tisztaság uralkodik ott, mintha a földi saiak csak meszebezd volna. Az ég tiszta azurja vetekedik a föld tisztaságával. Keveset dolgozok, jómódu, kényelm szerető emberek laknak ottan. És udvariasak is. A nagy svájci udvariaság és szolgálatkészség a roppant pinczerhad részéről szintén megnyilvánul ottan, de csak — távozáskor.

Nagy természeti szépség táru a szem elé, ha kocsin végig rohog az ember a tőkörül. Köröskörül szép, tiszta viláék, festői elhelyezkedésben, romantikus színezettel. A víz kéksége az ég színénél is intenzivebb s a tó nagy nyugalma és esőndje ihletet áraszt. Romantikus hangulatok ébrednek a lélekben, de azért a kirándulásról visszajövet megkezdtem a szálloda portáját bizalmasan valami fölél: érdeklődtem az iránt, hogy a hegyek és havasok, a melyeket a földrajzok és utleírások emlegetnek, nem tartoznak-e képzelet birodalmába? Nem humbug-e az egész? A portás megnyugtatólt. Nem humbug semmi. Azok a hegyek valóban existálnak. Csak tovább kell utazni; melyebbre a tájba. Annak a meggyőződésnek adott kifejezést, hogy minden hegyvidéket csak akkor lehet meglátni, ha az ember a hegyek közé megy. Miután pedig a hegyek sehogysem akartak eljönni hozzám, én mentem a hegyekhez. Nem volt okom megbánni a dolgot; megláttam a híres-nevű Rigi Kulmit. Ki ne hallott volna már a mesés Rigről valamit? Ott negyed óráig tartott, míg a fogaskeréki fölívtt bennünket. Föülmulhatlan természeti

szépség táru elem, mely a legelőnébb képzeletet is csufia teszi. A természet valóban remekelt, mikor ezt a tájat a maga csodaképződesével kialakította. De magára vonta a figyelmemet egy fölírás, mely az idegeneknek szót. »Övakodjunk a zsebtolvajoktól!« Körülnéztem e világosság-tól áthatott, pompában tündöklő, remek szépségben dúsuzdag tájon. »Hát itt is?« — kérdeztem egy ismerőtől. — »Az ember azt hinni, hogy ennyi természeti szépség az emberi szivet megizentítja a salaktól.« Kiserőm fevilágosított. Nem közönséges, elrongyolódott zsebmetszők járnak itt. A fölírás a »frakkos« zsebtolvajokra vonatkozik. Ezek abban különböznek a közönséges zsebtolvajoktól, hogy előírják önmek, mennyit akarnak kivenni a zsebből. S ez előírással bizony nem szerénykednek. A szemek van mit nézni; a léleknek van miben gyönyörködni. De a gyomor is megkívánja a magiét. Mit ér a nagy természeti szépség, ha az ember ehezik mellette? Már pedig ezt a követelményt nehéz itt kielégíteni. Csodálatos leleménnyel tudják kiválgatni itten, hogy mi a legrosszabb. Még véletlenségből sem kap az ember valamit a jöből is.

A közlekedés többé-kevésbé sajátosságos és svájci eredeti fölfogását jellemzi. A Rigi fogaskeréki-állomásnál például több száz ember várakozik, de a vonaton csak hatvan-hetven ember helyezkedhetik el. Így hát parázs harcok fejlıdnek ki az állomás. A svájci ember nagyon békés természetű. Habort nem visel; hadserege nincs. Azonban semmi kifogása az ellen, ha az idegenek harcolnak egymással, sőt miután a svájciak udvariasak, a területeiket is átengedik a verekedőknek. A vasuti állomás itt ilyen csanak színhelye, amiben a svájciak, mint nézőknek, nagy öröme telik. Mert az ilyen verekedés, amikor a német a francziát, az angol az amerikaiat püfföli el, az idegenforgalom diadalát jelenti. Az idegenek itt nagyrészt amerikaiakból és angolokból állnak. Magyar alig van. Ennek talán az az oka, hogy a magyar nők

kerülik ezt a vidéket, mert itt nem igen lehet olyan tolette-pompát kifejtteni, mint például az osztrák furdó- és nyaraló helyeken. A Rigi csak úgy, mint a Semmeringen a hölgyek a képzeletből legegyszerűbb toletteben jelennek meg s a naponkinti öt-hat tolette-változás itt nincs divatban. Szóval, itt az ugynevezett »flanex« idegen fogalom. Nem lehet a testen tolette-krakatozt rendezni.

Luzemből, Svájcz ez Ostendéből, ahol csak rövid ideig időztem, tovább utaztam Genève. Ott első dolgom volt megnezni azt a helyet, ahol Magyarország följelhetlen naggyaszonnyat, a szelid lelkű Erzsébet királynét a hatalmas későfős érte. A táj isteni szépsége s a tragikus esemény emléke különös, leirhatlan hangulattal verődött össze bennem. A legnagyobb szépség és tisztaság, a legutabb szenynyal, a nagy földi erény a mely emberi életvedelmésséggel találkoztott ottan. Tépeldőve, borus gondolatokba merültem áltam a tragikus esemény helyén s elgondolkoztam az emberi vézget rejtelmein. Az a szelid lelki királyné az emberi naggyaság és dícsőség napstüttö ormairol került ide s itt bukkot alá hirtelen az örök enyészetebe, megsiratva az egész emberiségtől, de különösen a magyarok által. Megneztem a »Hotel de Beau-Rivage«-t is, a szállodát, ahol halálos sebbel bevitték a királynét és a hol nemes lelkét küehelte.

A geni fö megfelel nagy hírnevének. A természet és művészet szövetkezett itt, hogy nagy szépséget teremtsen. A házak, palatások a maguk pompás erkélyeivel, ornamentikaival a tőkörül sorakoznak itten s tükörképek a tő vízebe esik, melynek két tükörbe merülnek alá. A legesodasabb tengerzem, melyet ember látta. A természet titokzatosságának varázsa ill rajta s az emberi kéz, az emberi elme munkája még varázssosabb teszi és egyszersmind naggyistívüv is. De a varázslatból hamar föl lehet ocsudni. A mulatni és szórakozni vágyó emberiség nem elégzik meg a természeti

mar eddig is nagy károkat szenved. A vasuti teherszállók katonai fedezett mellett rakják fel a szállítványokat.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

Smolen Tóni jubilál. Szombaton ünnepli meg a Népszínház Guthi Soma életképének, a Smolen Tóninak-nak első jubileumát. A jubilárius szombati előadásra a premiere szereplői vesznek részt.

Népligeti Színház. Micsely társulata vasárnap este zárta be a főszezonát a Népligeti Színházban a Szegény legény című operettel. A címszerepét Szomogyi Károly énekelte, a szemes leányt Kelemen Böske, egy csinos megjelenésű szüret, ki a színházot az ideig végezte. Játéka, hangja egyképpen tetszett a közönségnek, mely tapsaival nem volt fukar s a tehetséges fiatal leány számos fehérvirág-bokrétával halmozta el. A bíró szerepét Deák Gyula játszotta, a színház kedvelt baritonját. Micsely a Népligetben augusztusban és szeptemberben csak vasárnap délutánonként fog előadást tartani, mert téli állomásán, Székesfehérváron augusztus 15-én nyitja meg a színházat.

Működvelői előadás Dunapentelén. A dunapenteleai tanulóijúság e hó 12-én, szombaton, a nagydíj-összes teremben a községi szegényintézet javára táncmulattal egybekötött működvelői előadást rendez. Szereplők: Csiky Gergely: A nagymama című vígjátéka. A darab főbb szereplői a következők: Szerémi grófné — Steiner Paula; Ernő unokája — Kántz Imre; Orkényi Vilmos báró — Steiner István; Kálmán, Piroksa rokonai — Deusch Jenő és Székera Anuska; Mártha — Lukács Margit. Ezeket kívül közreműködnek az előadásban: Ki-s Miklós, Hajas Ilonka, Szabados Erzsébet, Goldner Sándor, Farkas Katica, Friedmann Erzsébet, Lukács Katica, Goldner Irén, Székera Jozsefa, Deusch Sarolta és Mayer Nelly. Az előadás iránt megyszerte nagy az érdeklődés.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

A megsemmisítő határozat. Már jó ideje, hogy I. Krištoffy József leiratával megsemmisítette a fővárosi közgyűlés határozatát s ez a kormányrendelet ma is elintéztlenül hever s a tanács az adószedés és ujonczozás kérdésében a közgyűlés határozathoz tartja magát. A megsemmisítő leirat elintézéshez nem is várható hamarosan, amint arról Márkus József főpolgármester, a ki szabadságideje után ma vette át hivatalát, nyilatkozott is. A főpolgármester kijelentette, hogy a leiratot legelőbb csak a hét végén foglalkozhatik egyéb hivatalos teendői miatt s így az arra teendő feltérjlesztést csak a hónap közepé után küldi fel a belügyminiszternek. Egyben kijelentette a főpolgármester, hogy téves a lapoknak az az értesítése, mintha ő a belügyminiszterhez szándékozna fordulni politikai tájékoztatás miatt. Nincs arra szüksége, mert megvan a maga álláspontja, amely világosan megszabja a követendő politikájának az útját. Arra pedig semmi kedve sincs, hogy elhamarkodott intézkedéssel gyöngítse a közgyűlést és álláspontját.

A ravasz mestor. A fővárosi vállalkozók rendszerint lelik a várost s jót nevetnek a markukba. Ugyanis minduntalan kartelbe lépnek s megpróbálják diktálni az árakat. Így történt ez legutóbb a 20 millió köbfontból az idén végzendő nagy közmunkánál is. A közvezmesterek, a kik folyton arról jaggattak, hogy nincs munkájuk, az árterületre kiirt munkákra csak harmincz százalék ráfizetés ellenében akartak vállalkozni, holott ezeftig boldogok voltak, ha 25-30 százalékos engedmény mellett kaphattak munkát. A közvepmesterei úgyszólván hamarosan átlátott a manipuláción s most az árlejés eredményének megsemmisítését s új árlejés kiírását javasolja a tanácsnak.

Tisztiorvosok vizsgálata. A tisztiorvosok vizsgálata Budapestben október 16-án Kolozsvárt pedig 9-én kezdődnek. A budapesti vizsgárra szülő tanfolyamokat a jövő hónap 18-án kezük meg.

TÖRVÉNYSZÉK.

Életfogytig kényszermunkára ítéltek. A jegesi esküdtörvényszék nyolcz napig tartó tárgyalás után ma hozott ítéletet Cherpion Gyula tanító gyilkossági perében. A tanítót az azal vádokat, hogy nemet terüelten meggyilkolta kevesét, Draisé Katalint. Az alig huszonéves éves tanító tagadta, hogy ő követelte volna el a gyilkosságot. A kihallgatott száználvezven tannagyvezre azonban terheltnek vallott. Az esküdtörvényszék a tanítót bűnösnek mondta ki a gyilkosságban s elítélte életfogytig tartó kényszermunkára.

Az özevgy nyugdíja. A patyi tanító özevgye a nyugdíjajutalékát úgy szokta felvenni, hogy előre beküldte a közséktanácsügyi miniszteriumhoz a nyugdíjajutalékát s ennek összegét aztán a miniszterium pénztára postán megküldte neki. Egyszer azonban hiába várta pénzét, valaki a nyugta ellenében fölvette az özevgy 128 koronáját. A megdöntö vizsgálat során úgy találták, hogy a visszaléást Orosz Jenő közséktanácsügyi miniszteriumi díjok követte el, a ki le is tartózkodott s fölírta ma ítékezett a budapesti királyi törvényszék Langer bíró elnöklete mellett. A bíróság a vádlott tagadta bűnösségét, de a híres dr. Gál ügyész vádját után mégis bűnösnek mondta ki, még pedig a magánokirat hamisítás bűntetteiben és ezért hat hónapi börtönrre ítélte a vádlott fölébe ezert.

Nemzetközi üzverseny Siofokon. A Magyar Testgyakorlóköré augusztus hó 27-én, vasárnap, délután 4 órakor nemzetközi üzversenyt rendez Siofokon a Sio nőtőlban. A verseny feltevel a következők: I. Vendégek versenye, 100 m. II. Balatonlelkekéi versenye, 100 m. III. Siofokon nyaraló ifj. versenye, 150 m. IV. Középiskolai tanulói versenye, 150 m. V. Balaton-díj, 100 m. VI. Juniorok versenye, 100 m. VII. Melluszás, 100 m. VIII. Tizenhat éves aluli versenye, 100 m. IX. Siofoki díj, 500 m. X. Tizenkétéves aluli versenye, 50 m. XI. Hátonuzás, 100 m. XII. Igazgatóság-díj, 100 m. XIII. Old Boys stafeta-verseny, 105 m. Három úszóval huszonöt éven felüliek részére. XIV. Vigaszverseny, 100 m. Az V. IX és XII. számú verseny egyuttal a Brüll Alfréd által alapított Balaton vándordíjjal egybekötött egyli verseny. Nevezési határidő augusztus hó 22. este 8 óráig.

Közvetlen áruforgalom egyrészt Németország, másrészt Szerbia, Bulgária és Törökország között. Ebben a közvetlen áruforgalomban július hó 1-6-i érvényes díjszabás 364 oldalán foglalt 24 sz. (dom és ótoman) 364. kiegészítésében Sofia állomásán a B. sz. csoporton díjszabás 1 | b, illetve II | b sz. csoporton díjszabás 1 | b, illetve II | b sz. csoporton díjtételek a 1 | b sz. csoportban 298 cimes-ről 244 cimes-re, a II | b sz. csoportban pedig 244 cimes-ről 298 cimesre azonnal való érvényre helyesbítendő.

9-ig tartanak meg Budapestben, már nagyban folynak az előkézületek. A kongresszus előkészítő bizottság titkárságánál ma mutatta be Telcs Ede kitűnő szobrászművésznök izléses plakéját, a melyet bronz másolatban emlékül kapnak a kongresszus tagjai. Az izléses plakét egy szép magyar Justitiát ábrázol, a mint ruhájának palásjával egy gyermeket véd, másik kezében pedig a mérleget tartja egy szabaduló fejenchez szorítja a kalapácsot a munka megszeretésének jelül és bizalommal teint Justitia felé. A kongresszus alkalmával az igazságügyminiszterium egy, közel hetven nyomatott ivre terjedő munkát ad ki, a melynek első köteté a magyar börtönügy történetét, büntelési rendszerünk ismertetését és a magyar feyházaknak leírását foglalja magában. A munka második köteté pedig a gyermekkriminalitás küzdésére szolgáló intézményekről, nevezetesen az elhagyott gyermekek megmentéséről, a javító intézetek történetéről és ismertetéséről szól. A munkát, amely ezer magyar és ezer francia példányban jelenik meg, a kongresszus tagjai, valamint az érdeklődő hatóságok ajándékként kapják. A nagyszabású munka első kötetét dr. Mocsári István főügyész helyettes, a második kötetét pedig Kun Béla osztálytanácsos és dr. Laday István szerkesztették.

Az elsőkasztott ruhásbort. Megirtuk, hogy Fleischmann Adolfo, a kinek a Podmaniczky-utczában volt ruhásboltja, hitelköltséggel panaszára a rendőrség letartóztatta s átszállította az ügyészség fogházába. A vizsgálóbíró az elfogott kereskedőt szabadon bocsátotta, mert kiderült, hogy semmi olyan dolgot nem követelt el, ami a büntető törvénykönyvbe ütközik.

SPORT.

Az augusztusi meeting főversenyei. A Magyar Lovaregylet idei programjának második része, a tizenkét napos nyári meeting szombaton kezdődik. A versenynapok terminusai augusztus 12, 13, 15, 17, 19, 20, 22, 24, 26, 27, 29 és 31. Ezen meetingen döntőre kerülő nagydíjazás versenyekről a következőkben emléksztünk meg:

Első nap, Augusztus 12, szombat. Igazgatóság-díj. (8000 korona és tiszteletdíj. Tav. 1500 méter.) Hároméves és idősebb lovak számára. Második nap, Augusztus 13, vasárnap. Nyári kísérleti verseny. (10.000 korona. Tav. 1100 méter.) Öt 2 éves és 3 évesek részére, melyek 20000 koronás versenyt meg nem nyertek. Harmadik nap, Aug. 15, kedd. Haromévesek nagy handicaja. (10000 korona. Tav. 1500 méter.) Negyedik nap, Augusztus 17, csütörtök. Nyári handicap. (10000 korona. Tav. 1600 méter.) Negy- és idősebb lovak számára. Ötödik nap, Augusztus 19, szombat. Kettős ivadék-verseny (20.000 korona. Tav. 1100 méter.) Kétéves lovak számára. Hatodik nap, Augusztus 20, vasárnap. Szent István díj. (60.000 korona. Tav. 1800 méter.) Korteher-verseny 3 éves és idősebb lovak számára. Hetedik nap, Augusztus 22, kedd. Elnök-díj. (8000 korona és tiszteletdíj. Tav. 2600 méter.) Hároméves és idősebb lovak számára. Nyolczadik nap, Augusztus 24, csütörtök. Buda-díj. (6000 korona. Tav. 1600 méter.) Haroméves és idősebb lovak számára. Kétévesek nagy handicaja. (10.000 korona. Tav. 1100 méter.) Kilencedik nap, Augusztus 26, szombat. Budapesti-díj. (10.000 korona. Tav. 2800 méter.) Haroméves és idősebb lovak számára. Tizedik nap, Augusztus 27, vasárnap. Erzsébet királyné-díj. (50.000 korona és tiszteletdíj. Tav. 2000 méter.) Három- és negy éves lovak számára. Tizenegyedik nap, Augusztus 29, kedd. Állvány-díj. (10.000 korona. Tav. 2400 méter.) Haroméves és idősebb lovak számára. Tizenkettedik nap, Augusztus 31, csütörtök. Tenyestők díja. (10.000 korona. Tav. 1100 méter.) Kétéves lovak számára.

Atletikai viadal Hódmezővásárhelyen. A vidék egyik agilis sportegyesülete, a Hódmezővásárhelyi Torna- és Vívóegylet országos atletikai uszó- és tornaversenyt rendezett, melyen a fővárosi klubok közül szép sikerrel szerepeltek a Magyar Athletikai Club tagjai. A viadal eredménye a következők: I. Társasú. 2000 m. 1. Hildebrand E. (M. A. C.) 22 p. 49 és négyötöd mp. 2. Horváth E. (B. U. E.). 3. Rózsa I. (Szabadka). II. Gyorsuszás. 300 m. 1. Hildebrand E. (M. A. C.) és Horváth E. (B. U. E.) 3 p. 25 mp. 25. Távúgrás. 1. Vargha Pál (M. A. C.) 6 m. 11 czm. 2. Nemes D. (M. A. C.) 6 m. 3. Fábán L. (Szabadka). IV. Súlydobás. 1. Kozla A. (B. E. A. C.) 12 m 17 czm. 2. Mudin I. (Arad) 11 m. 63 czm. 3. Banga S. (Hódmezővásárhely) 11 m. 31 czm. V. Szertornászás. 1. Kmettyó L. (N. T. E.) 2. Száty I. (Hódmezővásárhely). 3. Spez Gy. (Szabadka). VI. Rudrás. 1. Kiss I. (Hódmezővásárhely) 3 m. 20 czm. 2. Altmann R. (Arad) 2 m. 80 czm. VII. 100 yard. 1. Korányi B. 11 és háromötöd mp. (Arad). 2. Koller F. (M. A. C.) 3. Goby D. (Hódmezővásárhely). VIII. Duszkozvetés. 1. Kozla A. (B. E. A. C.) és Bacska S. E.) 36 m. 72 czm. 2. Mudin I. (Arad) 35 m. 35 czm. 3. Banga S. (Hódmezővásárhely) 34 m. 60 czm. IX. Magasugrás. 1. Nemes D. (M. A. C.) 170 czm. 2. Sajó B. (B. T. C.). 3. Koller F. (M. A. C.) 160 czm. X. 1 angol mértékeföldes sikfutás. 1. Penninger G. (B. E. A. C.) 4 p. 57 mp. 2. ifj. Duffner (Arad). 3. Goby D. (Hódmezővásárhely).

Nemzetközi uszóverseny Siofokon. A Magyar Testgyakorlóköré augusztus hó 27-én, vasárnap, délután 4 órakor nemzetközi uszóversenyt rendez Siofokon a Sio nőtőlban. A verseny feltevel a következők: I. Vendégek versenye, 100 m. II. Balatonlelkekéi versenye, 100 m. III. Siofokon nyaraló ifj. versenye, 150 m. IV. Középiskolai tanulói versenye, 150 m. V. Balaton-díj, 100 m. VI. Juniorok versenye, 100 m. VII. Melluszás, 100 m. VIII. Tizenhat éves aluli versenye, 100 m. IX. Siofoki díj, 500 m. X. Tizenkétéves aluli versenye, 50 m. XI. Hátonuzás, 100 m. XII. Igazgatóság-díj, 100 m. XIII. Old Boys stafeta-verseny, 105 m. Három úszóval huszonöt éven felüliek részére. XIV. Vigaszverseny, 100 m. Az V. IX és XII. számú verseny egyuttal a Brüll Alfréd által alapított Balaton vándordíjjal egybekötött egyli verseny. Nevezési határidő augusztus hó 22. este 8 óráig.

Közgazdaság. Kereskedelmünk és iparunk az 1904. évben. — A Budapesti Kereskedelmi- és Iparkamara évi jelentése. — Gazdasági átalakulásunk és önálló be rendezkedésünk küszöbén, mikor erőnknek és gyengénknek igaz megismerése kétszerezesen fontos, emellett, de különösen gyakorlati szempontból alig képzelhető el értékesebb és hasznosabb munka, mint az, amely a fenti czímmel ma jelent meg a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara kiadásában. A nagy oktáv alakban 359 sűrűn nyomott oldalra terjedő hatalmas munka valóságos kincs a mult év kereskedelmi és ipari életének s az az elfoglaltan és mindig élti magaslattól — de a hazai gazdasági élet minden gyakorlati követelményeinek alapos ismeretével történő komoly és semmi mellékvételt nem szolgáló nézőpont, mely az ország legelső szavestületének minden munkáját jellemzi: önmagában véve abszolút becsüveltes az a munka, mely benne összeszorgolt irásai anyagghalmazt kiváló szakértelemmel csoportosítja és tárgyalja. E mellett valóságos házapótló gazdasági irodalmunkban ez a könyv, amely mesze fölmutatja azokat az apró monografikus munkákat, melyek elvéve a többi kisebb testületek vagy magános kiadásában szoktak megjelenni, úgy, hogy a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara eme évtörténeli kiadványai ma már ipari és kereskedelmi történetünknek valóságos forrásokunk.

A közönség köréből.

28 millió db. Doering szappan a Magyarországon 1904. év végéig forgalomban. Semmi más szappannal nem mutathat föl ilyen eredményt. — E tömeges fogyasztás legjobb bizonyítéka a gyártmány kitűnő minőségének. Értékelt utazatok visszautasítandók és csak a „Doering szappan” a „Doering szappan” teszék elfogadni. Darabja 60 fillér mindenütt kapható.

Könyvkereskedők, könyvtárosok figyeimébe! Oszkor jelenik meg: „Erzsébet Királyné Album” — Megrendelhető a „GLOBUS” műintézet és kiadóvállalat — részvevényárságnál — BUDAPEST, Aradi-utczá 8. szám.

KÖZGAZDASÁG.

Kereskedelmünk és iparunk az 1904. évben.

— A Budapesti Kereskedelmi- és Iparkamara évi jelentése. —

Gazdasági átalakulásunk és önálló be rendezkedésünk küszöbén, mikor erőnknek és gyengénknek igaz megismerése kétszerezesen fontos, emellett, de különösen gyakorlati szempontból alig képzelhető el értékesebb és hasznosabb munka, mint az, amely a fenti czímmel ma jelent meg a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara kiadásában. A nagy oktáv alakban 359 sűrűn nyomott oldalra terjedő hatalmas munka valóságos kincs a mult év kereskedelmi és ipari életének s az az elfoglaltan és mindig élti magaslattól — de a hazai gazdasági élet minden gyakorlati követelményeinek alapos ismeretével történő komoly és semmi mellékvételt nem szolgáló nézőpont, mely az ország legelső szavestületének minden munkáját jellemzi: önmagában véve abszolút becsüveltes az a munka, mely benne összeszorgolt irásai anyagghalmazt kiváló szakértelemmel csoportosítja és tárgyalja. E mellett valóságos házapótló gazdasági irodalmunkban ez a könyv, amely mesze fölmutatja azokat az apró monografikus munkákat, melyek elvéve a többi kisebb testületek vagy magános kiadásában szoktak megjelenni, úgy, hogy a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara eme évtörténeli kiadványai ma már ipari és kereskedelmi történetünknek valóságos forrásokunk.

A kedvezőtlen 1903-iki gazdasági év után egy nem kevésbé súlyos év következett. Oly rossz volt 1904-ben a termés — amely pedig egyik főbb gazdasági jóvedelmünknek — amiről már régóta nem volt példa, csökkentett fogyasztóképeségünk, meggyengült iparunk produktív ereje, mely a ránc nézve kedvezőtlen gazdasági viszonyok külön előnyököz juttattak legrázkálóbb gazdasági ellenségeknek: az osztrák ipart. Ilyen körülmények között nem kicsi — de annál örömdetesebb — meglepetéssel lártunk a kamara tanulmányában, hogy amár kereskedelmi mérlegünk viszonylag, vagyis a két előző, jó aratás évekhöz hasonlítva megrosszabbodott, de tevének bizonyult az a nézet, mely szerint korábbi aktív mérlegfeleslegünk nemcsak eltűnt, hanem passzívává is változott, amennyiben kitűnt, hogy 1904-ik évi kereskedelmi mérlegünk, valószínűleg számos kiveteli értékkel szembeállítva, még mindig számottevő aktív felesleggel zárult. Jobb lett a vasipar helyzete, malomiparunk pedig, mely tudvalevőleg rendkívül kedvezőtlen és kiveteles viszonyokkal küszködött megküdeni, mégis újból megmutatta ellentélt erejét és életképességét. És nem szűnelt, hanem viszonylag felelőnkül látszik az építési tevékenység úgy vasutépítés, mint általában az építkezés terén. Vasutaink bevételei, az általában tekintve, a rossz aratás és ezáltal a forgalomra gyakorolt hatás dacára, nem csökkentek, hanem számottevő mértékben szaporodtak. Nem akadt meg a tökélytűlés sem, sőt a takarékos és egyéb betétek az előző évi közel 2600 millió koronáról megközelítő becsles szintjéig 150 millióval 2750 millióra felszaporodtak. A hivatalos áruforgalmi statisztika végleges kimutatásai szerint ugyan Magyarországnak 1904-ik évi összes áruhozatala — a nemes fémek és ércpénzek nélkül — kitett 1.328,9 millió koronát, a kiveteli többlet tehát, vagyis az aktív fölösleg e szerint 266 millió. Habár a behozatal az 1903-ik évhez képest 125,3 millió K-ról ezáltal 1.328,9 millióra és így sokkal nagyobb mértékben — keres szám-

ban 113,6 millióval — emelkedett, mint kivételünk, mely csak keveset szaporodott, nevezetesen az 1903-ik évi 1352,6 millió K-ról 1.355,5 millióra nőtt csak és ehhez képest az előző évi 137,3 millió K aktív kiveteli többlet ezáltal 266 millióra csökkent, mégis az adott viszonyok közt kiváltképpen a syenge gabonatermés mellett ez még mindig számottevő eredmény. Ausztriával való áruforgalmunkban Magyarország összes behozatala, az 1903-ik évhez hasonlítva, 924 millió K-ról 989,2 millióra, vagyis szinten sokkal erősebben szaporodott, mint kivetele, mely ugyanakkor 942,7 millió K-ról csak 978,9 millióra növekedett s emellett Ausztriával szemben fennálló kiveteli többletünk 1903 évi 1-187 aktív millióról — 10,3 millió passzívumra változott át. A közös vámterület összes behozatala ugy mennyiségre, mint különösen értékére nézve az előző 1903-ik évhez képest igen nagyon emelkedett, még pedig az érték tekintetbe 1.877,1 millió K-ról 2.045,0 millióra, vagyis keres számban 168 millió K-val. Ellenben a közös vámterület összes kivetele nézve mennyiségre, mint érték tekintetbe 2.129,7 millió K-ról 2.069,2 millióra, vagyis 60,5 millió K-val fogyott meg. E szerint a közös vámterület kereskedelmi mérlege lényegesen megromlott s nevezetesen az 1903-ik évi aktív szaldója, vagyis kiveteli többlete 252,6 millió K-ról 242 millióra apadt le, azaz 228-1 millió K-val rosszabbodott meg.

Alamhátartásunk csakhamar kihelyezte az 1903. évi ex-lex baait és azt a rövid időt, a míg a parlamenti béke fenállott, a beruházási törvénnyel gazdasági befektetésekre is kiaknázta, aminek főleg az ipar vetéte hasznát, midőn 17 millió korona tökével 26 új ipartelep létesült ez alapon. Vasutaink fejlődése sem akadt meg s a rossz termés dacára is az összbetetelek szápadatok sőt a kilométer szerinti átlagos fölépdelim is emelkedett. Valamennyi vasutunknak — az állami s egyéb fő- és a vezimális vasutakat együtt véve — személyszállítási forgalma az eddig közzétett hivatalos ideiglenes kimutatások szerint 1904-ben az előző 1903-ik évhez képest 71,2 millió utasról 75,9 millióra, áruforgalma pedig 37,5 millió tonnáról 39,6 millió tonnára emelkedett. Ehhez képest összes vasutaink bevétele ugyanakkor a személyforgalommal 77,2 millió koronáról 80,1 millióra, az áruforgalommal 206,4 millió koronáról 215,7 millióra, együtt véve tehát 283,6 millió koronáról 295,8 millióra szállt fel. A növekedés többlete tehát 12,2 millió korona, melynek nagyobb része, közel 8 millió korona, a M. A. V.-ra esik.

A budapesti tözséd, lassan bár, de szintén javultak az állapotok s az évi forgalom, ha nem is nagy összegben, de mégis emelkedett. Így az értékpapírok forgalma mintegy 60 millióval multa felül az előző évi. Új alapításokra a mult évben körülbelül 63 millió korona fordítottat, míg közel 216 millióval régi vállalatok gyarapítottak alapjait; alaptőkezállítás 16 esetben összesen 5,2 millió korona értékben volt. A takarékos és egyéb betétek összege mintegy 150 millió koronával gyarapodott. Szövetkezetek a mult évben is mintegy 500 alkalut. leginkább hitel- és fogyasztási szövetkezetek.

Egészben véve azonban az 1904. év gazdasági létén is bizonyos bémáság, hogy azt ne mondjuk, holt pont volt észlelhető, amiben legnagyobb része kétségtelenül a rendkívül mértékben elharapódzott kívándorlásnak van, ami viszont a lelketlen igazgatás mellett főleg a rossz kereseti viszonyok és a nagy közterhek viselésének következménye.

Minden esetre égő nyitott sebként hagyta ezt a kérdést az 1904. év is a következő esztendőkre; de végre is le kell számolni ezzel a problémával is, mert a nagy vereséget meg nem bírjuk, másrészt pedig a visszatérő által behuzozott ultra-szoocialista és örökösön strájkó átkos munkásszelen Danoklész harcáknak függ zsenge iparunk fölött. Történek lépések a Budapesti Kereskedelmi s Iparkamara ismertetel fogalkozott szociálpolitikai és munkásjóléti kérdésekkel, amelyek azonban 1904-ben még sok tekintetben megoldatlanok maradtak. Ellenben az év végén már biztos jelei mutatkoztak a fogyasztási és a koronaszövetkezetek üzemei ellen a kamara által megindított harc sikerének, ami az új szövetkezeti törvénytervezetben nyert kifejezést.

Némi haladás mutatkozik 1904-ben a hadsereg részére való természetfölátások körül tapasztalt sérelmek orvoslásában is. Ugy ebben, mint általában mindenben igen erősen fokozott osztrák versenyyel és rosszakkal kellett megküdenünk s az osztrák gazdasági körök harcra erősen érezhető volt malomiparunkban is, ahol ismét erősebben nyilvánult az örségi forgalom visszaállításának követelése. És az érdekeltörök etekintetben a harcot a gazdasági kiegyezés kérdésénél óhajtták felvenni s az autonóm vámterületben kívának biztosítékokat szerezni.

Az 1904. év azonban nem érte meg a kiegyezés harcot, azonban nyit kérdést hagyva 1905-re. Ezek között előkelő helyet foglalnak el a külkereskedelmi szerződés, a melyek éppen a mostani napokban is aktuálisakká válnak. Mindezek a kérdések azonban végleg rendeztetni fognak a nagy harcra, mely minden kétségben kívül az önálló magyar gazdasági élet diadalmos kibontakozásával fog végződni.

Ezek az eszmék hatják át a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara kitűnő munkáját, melynek jobb bizonyoságát Lányca Léa, a kamara elnöke s kitűnő munkatársa, Fritz Péter nem állíthatja volna ki arról, hogy méltán vezeték az ország e legnagyobb szaktestületét. De a nagy anyag szorgalmas összehűlése, csoportosítása és

feldolgozása kiválóan dicséri a kamara irodájának lelkiismeretes munkáját is.

KERESKEDELEM.

* A külállamok kereskedelmi szerződéséről közül az év március 14-én fölmondott a Franciaország és Bulgária között 1897. május 23. 24-én megkötött szerződést. Az új szerződésre vonatkozó tárgyalásokat még eddig be nem fejezték, miért is a régi szerződést 1905. szeptember 14-éig meghosszabbították. Ellenben megködtötték a szerb-bulgár szerződést július 22-én, ugyszintén a Románia és Svájc közötti szerződést is a napokban olyormán, hogy az 1903. március 3-an létrejött kereskedelmi egyezményt pótszerződéssel 1917-ig meghosszabbították. Mint-hogy e szerződés a legnagyobb kedvezményeken alapszik, emellett Svájc is átvezi az új német-román kereskedelmi szerződés 98. kedvezményes vámtételeit.

* Montenegro és kereskedelmünk. Most, midőn minden kínálózó alkalmat két kézzel kell megragadnunk arra, hogy iparunknak s Kereskedelmünknek új piacokat kelessünk, nem lehet közönség előttünk az, hogy a bécsi Orient Verein most egy Osztrák-Montenegroi kereskedelmi Társaságot alakított, mely Montenegro Auszria számára akarja kihasználni. Földrajzi helyzetük a balkánai utat bennük: ne mulasszák el az illékes körök Montenegroi érdekükönkre való bevonását, mert nemsokára — későn lesz.

IPARÜGYEK.

Nemzetközi munkásbiztosító kongresszus lesz szeptember 17-23. között Bécsben. A kongresszusra a világ minden kulturmestere — természetesen Japán is — legfrólőbb tudósait küldte el. Magyarországot Szerényi József kereskedelmiügyi államtitkár képviseli, kinek a bal-étebiztosításról szóló hatalmas tanulmányát a kongresszus érdekelte kívül elismeréssel fogadták és éppen azért a kongresszuson való előadói szereplése elé nagy érdeklődéssel tekintenek.

GAZDASÁGI HIREK.

* Dragul a tej. Mint jeleztük, a nagy hőség által okozott károk egyik legérdekevényebbike az volt, hogy országgyezte kitégtek a legelők, sőt megromlottak a legudásabb kaszalók is. Ennek a hatása abban nyilvánult, hogy a tejtermelők máris esknek az ország minden részében fölételek a tej árát. Legutóbb a kormányedeki tettemelők, ugyszintén az ötvenes uradalom, mely Arad városát látja el tejjel, emelte jelentéscenyen a tej árát.

* Reformjavaslatok a gazdasági munkás-kérdés ügyében. Graf Keglevich Gabor előnök lette alatt a pestnegyi gazdasági augusztus 6-án a Pestvármegyei Gazdasági Együletben értekezletet tartottak, amelyen az ideí gazdasági munkás-mozgalomra vonatkozólag társadalmi s törvényhozási reformok létesítésének szükséges voltá mondták ki. Felkérték a Pestvármegyei Gazdasági Egyület, hogy a kérdés alapos tanulmányozásával terjeszzen javaslatot ez ügyben a törvényhatóság elé.

* Az eső. A mi után immár hónapokon keresztül espedve vágódott Duna-Tisza mentén millió magyar gazda, ami anyagi vagyonnak lett sok vidéken megrontó: az ádást hozó eső végre vasárnap délután az ország nagy részében megrekezett. Napok óta esőzött az ég; behorult ott-döntöknöknél: de a felhők sűrűsége, sáradtak voltak s a nap szüntelenül pusztított tovább. Vasárnap délután hirtelen hevőes nyári zivatar kíséretében ádást eső kapott a főváros is, a mely kevés megszakással reggel 3 óráig tartott. Hasonlóképp esőfől érkeznek hírek az ország minden részéből. Keekemenét az éjjel jó zápor, ma délelőtt eső eső eső esett, Szekszárdot is jótékony eső frissítette föl, Kiscsilliben nagy vihar közepele szakadt az ádásos nedveség. Aradon — mint onnan jelentik — az eő megmentette a szőlőt az elszáradástól, s teljesen összaszított kukoricán azonban már semmit sem lendit. Eszéken vasárnap árnyékban is 38 fokos hőség volt s a már-már tűrhetetlen levegőt délután négy órakor orkászteri vihar hűtötte le. Ejjel eső zivatar volt. Tapolczán egy óra hosszúszt esett az eő s sokat erő esőzeket voltak az ország többi részében is. A meteorológiai intézet a tegnapi nagy ünnepnapról — mert az volt országgyezte — a következő jel-nést adta ki: II. zánkban tegnapi délutáni órákban nyugat felől észévihar kíséretében zivatar esők léptek fel és kiterjedtek az ország nyugati nagyobb felére. Legnagyobb volt az esőmennyiség a tengerparton, meg a nyugati határmegyékben (Crikvenca 40, Fiume 36, Malacza 30, Herény és Csak-tornyá 25 mm.) Erdélyből csupán Bofaláról jelentettek esőt.

* Borhálitást rendez Tatra-Lomnícson augusztus 19-23. között a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete. A rendezés az kiállítás megnyitása utáni napon sűrű ünnepeket rendez, ugyszintén bor és csemegéselő-vásárt.

* Bolgár-keresztelvi telepe. Biharban. A Bihar megyei gazdasági egyesület elhatározta, hogy Bihar-Szent-András községében a bolgárrendszert konyhakertészkedést meghonosítja s fölkeríti a földmívelésügyi miniszert, hogy Szent-Andrásban mintalepet állítson föl.

KÖZLEKEDÉS.

Kisebb csomagok szállítása a keleti expresszvonatokkal. A keleti expresszvonatokkal továbbító kisebb csomagok szállására szolgáló 1901. év október hó 1-én érvénybe lépett díjszabásról 1905 június 13-án az I. pontok jelent meg, mely Paris és Kárstán közötti kis csomagforgalomra nézve tartalmaz közvellen díjtételeket. E pontok a részes vállalatok gazgatóságánál darabonként 0-10 frank, 0-08 márká vagy 0-10 koronáért megszerzelhető. Közvetlen áruforgalom egyrészt Németország, másrészt Szerbia, Bulgária és Törökország között. Ebben a közvetlen áruforgalomban július hó 1-6-i érvényes díjszabás 364 oldalán foglalt 24 sz. (dom és ótoman) 364. kiegészítésében Sofia állomásán a B. sz. csoporton díjszabás 1 | b, illetve II | b sz. csoporton díjtételek a 1 | b sz. csoportban 298 cimes-ről 244 cimes-re, a II | b sz. csoportban pedig 244 cimes-ről 298 cimesre azonnal való érvényre helyesbítendő.

EGYETÉRTÉS

Rozs: új töltelevédek 6.95-7.10 K, csepek...
Arpa: Morvaország 7.-8.35 K, marchfeldi...

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Budapest, aug. 7. (Hivatalos tudósítás.) Tegnap...
Budapest, aug. 7. (Hivatalos tudósítás.) A mai...

BÉCSI ÉRTEKTŐZSDE.

Bécs, aug. 7. (Az Egyetértés távirata) A mai előződének a forgalom ismét nagyon szűk...

Bécsi vágómarhavásár

Bécs, aug. 1. (Az Egyetértés távirata.) A mai vásárra bejelelték 4000 tonna magyar, 1477 tonna...

Élelmiszerek

A központi vásárcsarnokairól.
(Gescheit Armin és Társa élelmiszer magánbizományosok jelentése.)

Bécs, aug. 7. (Magyar értekek távirata.) 4 százalékos aranyárak 115.80. Tízai és szeg közös...

Bécs, aug. 7. (Magyar értekek távirata.) 4 százalékos aranyárak 100.55, 4.2 százalékos ezüstárak...

KÜLFÖLDI ÉRTEKTŐZSDEK.

Berlin, aug. 7. (Az Egyetértés távirata) Záróárak jegyzéke 4.2 %-os papírárak...

Előzetes.

Az előzetes élelmiszer forgalom mellett szilárd volt. Kötötték: Osztrák hitelrészvény 683.75-689.25...

Déli tőzsde.

Délien kedvező maradt a hangulat. Kötötték: Osztrák hitelrészvény 668.80-671.25, magyar hitelbank...

Utózetes.

Az utózetes berlini vásárlásokra szilárd volt. Kötötték: Osztrák hitelrészvény 671-672.55, magyar hitelbank...

KÜLFÖLDI ARUTŐZSDEK.

Páris, aug. 7. Nyesszerkesztő júli-aug. 23. 23.75, 24.-, nyugodt, leheztel csokor júli. 27.50, aug. 28...

Bécsi gabonatorzsde.

Bécs aug. 7. (Az Egyetértés távirata) A budapesti gabonatorzsde az utolsó 24 óra alatt a következő volt:

Díjtételek hatályon kívül helyezése. A Szekecs-Danica állomásról nyersbenzine fennálló díjtételekre...

BIZTOSÍTÁS.

A legnagyobb magyar életbiztosítási ügyelet, mely eddig Magyarországon költött, most jött létre...

Budapesti gabonatorzsde.

Table with columns: Elérkezett, Elzállított, Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repce, Liszt, Korpa

A határidőbizlet irányzata csendes volt.

Kötötték: Buza áprilisra 16.52 16.36 16.44, Buza októberre 16.04 15.92 16.02...

Déliot:

Table with columns: Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repce

1 óra közeli záróárak:

Table with columns: Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repce

Déliutáni forgalom.

Déliután az üzlet nemhogy csendes volt és az árak mindentelben néhány fillérrel javultak.

4 óra 30 perces záróárak:

Table with columns: Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repce

Értéktőzsde.

A tőzsde hangulata ma alaposan megváltozott, amennyiben az eddigi stagnációt és üzletlenségét...

Előzetes.

Az előzetes élelmiszer forgalom mellett szilárd volt. Kötötték: Osztrák hitelrészvény 683.75-689.25...

Déli tőzsde.

Délien kedvező maradt a hangulat. Kötötték: Osztrák hitelrészvény 668.80-671.25, magyar hitelbank...

Utózetes.

Az utózetes berlini vásárlásokra szilárd volt. Kötötték: Osztrák hitelrészvény 671-672.55, magyar hitelbank...

Bécsi gabonatorzsde.

Table with columns: Elérkezett, Elzállított, Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repce, Liszt, Korpa

A határidőbizlet irányzata csendes volt.

Kötötték: Buza áprilisra 16.52 16.36 16.44, Buza októberre 16.04 15.92 16.02...

Déliot:

Table with columns: Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repce

1 óra közeli záróárak:

Table with columns: Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repce

Déliutáni forgalom.

Déliután az üzlet nemhogy csendes volt és az árak mindentelben néhány fillérrel javultak.

4 óra 30 perces záróárak:

Table with columns: Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repce

SZÍNHÁZAK ÉS MULATSÁGOK

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ. VÁROSLIGETI SZÍNHÁZ. Smolen Tóni. Kukorica Jónás.

Életi műsorok.

Fővárosi életp. 3 felvonásos. Fővárosi nyári színház. Égész héten Smolen Tóni. Vasárnap délután: A csiók.

Városligeti nyári színház.

Csütörtök: Kukorica Jónás. Pénteken: A zsidók. Szombaton: Budapest éjjele. Vasárnap délután: Kukorica Jónás. Este Budapest éjjele.

BUDAGYÖNGYÉ

Budán II. ker. a főváros legszebb és legkellemesebb kiránduló helye. Naponként kitűnő cigányzene.

KERESZTÉLY zongora-termet

BUDAPESTEN. Váci-kört 21. sz. Keresztély sajtó gyártása...

FOGAK

szájadba 3 koronától. Az általános közkeletű tévhit...

A hangszeres királynője az orgona!

Ity házi orgonát vagy harmoniumot házi orgonának tekintik...

Időjárás.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1905. aug. 7-én reggel 7 órakor.

Vizállás, 1905. augusztus 7.

Table with columns: Állomások, Mérték, Mennyiség, Szélirány, Szélsebesség, Hőmérséklet

Vertical advertisements on the right edge of the page, including 'Kedd', 'A buda', 'I. Ga', 'ROZS', 'RPA', 'ZAB', 'TENGERI', 'REPCE', 'LISZT', 'KORPA', 'Talpra', '48', 'EL', 'CO', 'buja', 'Dr.'

A budapesti áru- és értéktőzsdé hivatalos árjegyzései. 1905. augusztus 7.

A) Arutőzsde. I. Gabonaneműk. — Árak középkorban 100 kilogrammonként.

Table with columns for 'Buzza' (76, 77, 78, 79, 80, 81) and 'Arfolyam' (kor-tól, kor-ig). Lists various types of wheat and their prices.

Table with columns for 'Szarmazás, nem és minőség' and 'Arfolyam'. Lists different grades of flour and their prices.

Table with columns for 'Szarmazás, nem és minőség' and 'Arfolyam'. Lists various types of oil and their prices.

B) Értéktőzsde.

Table with columns for 'ÉRTÉKPAPIROK' and 'Ültetési ár'. Lists various types of bonds and their prices.

Table with columns for 'ÉRTÉKPAPIROK' and 'Ültetési ár'. Lists various types of bonds and their prices.

Table with columns for 'ÉRTÉKPAPIROK' and 'Ültetési ár'. Lists various types of bonds and their prices.

Table with columns for 'ÉRTÉKPAPIROK' and 'Ültetési ár'. Lists various types of bonds and their prices.

Table with columns for 'ÉRTÉKPAPIROK' and 'Ültetési ár'. Lists various types of bonds and their prices.

Table with columns for 'ÉRTÉKPAPIROK' and 'Ültetési ár'. Lists various types of bonds and their prices.

ROHITSCH-SAUERBRUNN. STAJERORSZAG. Vasut, táviró és posta. — Prospektus ingyen.

Szeplő ellen. Képróbat hátsóra a valódi Mádorspach-féle Benzoe-tej (Jungermann) krém 3 nap alatt szűrtelt...

Talpra magyar, hi a haza! Itt az idő, most vagy soha! 48-as likör. kitűnő hazafias ital, gyártja az ELSŐ ALFÖLDI COGNACGYÁR Kecskeméten.

Hevény vagy idült bujakór-bántalmak. Így gőrcsölők, hányások, ecéma, (szag, fekélyek stb.) a reumátus vörösvérűség...

Nincs Vadasz! Nincs Fürdővendég! Nincs Turista! aki a Koch-féle szabadalmazott vízmentes kőgallért nélkülözhetetlen.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH. Budapest, Váci utca 63. Locomobil és gőzcseplőgépek, szalmakaszalók, járgány-cseplőgépek, löhőre-cseplők, tisztító-rostok, konkolyozók, kazalók és aratógépek...

BRÁZAY FELE SÖSBORSZESZ. NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA KIS- ÜVEG ÁRA: 1 KORONA HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ MELLEKLVE VAN!

Biztos gyógyulást keresőknek. nem betegségekben szenvednek. mint húgyúti és hólyagbetegségek, húgyvesztések, vesebetegségek, éjszakai magömlések, sebek és bajtársok bántalmak...

Dr. Garai Antal. Idegen nyelvek. LEJÁRAB! Magyar és német kézi szótár. Irta: Kelenen Béla. Adó 1000 példány 1000 példány...

Mindentudó iroda. Budapest, Kossuth Lajos utca 13. Az iroda a főváros legjellegesebb szakembereivel...

KÖZSERDEKU, HASZNOS KÖNYVEK. melyek egy az ATHENAEUM kiadóhivatalában mint minden hazai könyvkereskedésben megszerezhetők.

Az egészség! Szülők, orvosok, pedagógusok és a muvelt közönség figyelmébe. LEGYŰJAB!

Az alótt igazgatója a magyar királyi államvasutak részére 1906. évben szükséges lenoirak és lenoirakcsoportok...

BÉLHAJURUT (idült, ideges, hasmenés) kitűnő gyógyeszk a Crohn-féle, Fekete afonyaggyógyórt. Kapható: gyógyszereszek, élelmiszerboltokban...

SZEPESI ÜRÖMBOR. kitűnő gyomorfájdó és emésztéscsökkentő szer. 133. 3. sz. 1905. évi. Gomba, hus és gyümölcs-konzervek árjegyzék.

Thüringia. Technikum hímenat. felépítő technika, gépek és elektromechanika, ártávkészítés, gépkocsik, autók, repülőgépek, motorok, gépek, gépek, gépek...

Pályázati hirdetmény. Az alótt igazgatója a magyar királyi államvasutak részére 1906. évben szükséges lenoirak és lenoirakcsoportok...

KIS HIRDETÉSEK

8. hirdetés rovatban minden hirdetésnek...

8. hirdetés rovatban minden hirdetésnek...

TELEFON 706.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel a válasza szükséges levélbélyeg vagy levelezőlap bekioldatik és a hirdetés alatt álló szám közöltetik.

TELEFON 706

Pénzkölcsön... Arverésen... Zalogban... Megvételre...

Privátprézt... FUCHS JÓZSEF... Részletfözetére... Nevelő-tanár... Családi házak...

Zálogszedulákat... Zongorák... Polgári iskolai... Bérmentési... Kókuazzsirt...

Pados... Gyorsírás, gépírás... Kisebb birtok... Gyümölcs... Férfitöltőny...

Vajat... Polgári... Olosó... Mentó... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

Polgári... Olosó... Mentó... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

Olosó... Mentó... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

Butor... Kölcson... Urasági butorok... Mentó... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

Kölcson... Urasági butorok... Mentó... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

Urasági butorok... Mentó... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

Arverésen... Zalogban... Megvételre...

FUCHS JÓZSEF... Részletfözetére... Nevelő-tanár... Családi házak...

Zongorák... Polgári iskolai... Bérmentési... Kókuazzsirt...

Pados... Gyorsírás, gépírás... Kisebb birtok... Gyümölcs... Férfitöltőny...

Vajat... Polgári... Olosó... Mentó... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

Polgári... Olosó... Mentó... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

Olosó... Mentó... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

Butor... Kölcson... Urasági butorok... Mentó... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

Kölcson... Urasági butorok... Mentó... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

Urasági butorok... Mentó... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

Arverésen... Zalogban... Megvételre...

FUCHS JÓZSEF... Részletfözetére... Nevelő-tanár... Családi házak...

Zongorák... Polgári iskolai... Bérmentési... Kókuazzsirt...

Pados... Gyorsírás, gépírás... Kisebb birtok... Gyümölcs... Férfitöltőny...

Vajat... Polgári... Olosó... Mentó... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

Polgári... Olosó... Mentó... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

Olosó... Mentó... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

Butor... Kölcson... Urasági butorok... Mentó... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

Kölcson... Urasági butorok... Mentó... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

Urasági butorok... Mentó... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

Arverésen... Zalogban... Megvételre...

FUCHS JÓZSEF... Részletfözetére... Nevelő-tanár... Családi házak...

Zongorák... Polgári iskolai... Bérmentési... Kókuazzsirt...

Pados... Gyorsírás, gépírás... Kisebb birtok... Gyümölcs... Férfitöltőny...

Vajat... Polgári... Olosó... Mentó... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

Polgári... Olosó... Mentó... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

Olosó... Mentó... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

Butor... Kölcson... Urasági butorok... Mentó... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

Kölcson... Urasági butorok... Mentó... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

Urasági butorok... Mentó... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

Arverésen... Zalogban... Megvételre...

FUCHS JÓZSEF... Részletfözetére... Nevelő-tanár... Családi házak...

Zongorák... Polgári iskolai... Bérmentési... Kókuazzsirt...

Pados... Gyorsírás, gépírás... Kisebb birtok... Gyümölcs... Férfitöltőny...

Vajat... Polgári... Olosó... Mentó... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

Polgári... Olosó... Mentó... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

Olosó... Mentó... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

Butor... Kölcson... Urasági butorok... Mentó... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

Kölcson... Urasági butorok... Mentó... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

Urasági butorok... Mentó... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

A magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjáték IV. osztályának huzása... 12 millió 551.500 koronát...

Ingyen egy tányéros mérleg!... Üzlet-felosztás miatt...

A LEGNAGYOBB SIKERREL... Szabászi és varró... Üzlet-felosztás miatt...

FOG... orvosi és technikai MÜTEREM KOVÁCS I. Budapest, Károly-körút 9.

A IV. osztály sorsjegyek árai: 1/4 sorsjegy kor. 40.-, 1/2 sorsjegy kor. 20.-, 3/4 sorsjegy kor. 10.-, egész sorsjegy kor. 5.-

Üzlet-felosztás miatt... Baross-lér 4., Kerepesi-út sarok.

Szabászi és varró... GEIGER ETELKA

FOG... MÉRSEKELT ÁRAK

Török A. és Tsa bankháza Budapest. Legnagyobb osztálysorsjegy-üzlet. Központ: Teréz-körút 46c.

Üzlet-felosztás miatt... Baross-lér 4., Kerepesi-út sarok.

Szabászi és varró... GEIGER ETELKA

FOG... MÉRSEKELT ÁRAK

BORSAJTÓK és SZŐLŐZUZÓK... Röck István gépgyárosnál BUDAPEST I., Budafok-út

BETEGEK FIGYELMÉBE... Sok ezer reményvesztett beteg...

Gyógyítható-e az Ideg-, Nemi- és Vérbetegség? Köztudomású, hogy minden társadalmi osztálynak végzetes csapását képezik az ideg-, nemi- és vérbetegségek...